

KILPA- JA HUIPPU-URHEILUN T&K –TOIMINTA: Kartoitus vuosilta 2004-09

Maarit Haarma & Jari Lämsä & Jukka
Viitasalo & Minna Paajanen

LÄHTÖKOHTIA

- **Suomessa hyvää tutkimusosaamista, myös urheilussa**
 - Kohtuullisen laaja ja vahvat perinteet omaava kansallinen urheilututkimuksen kenttä.
 - Paljon toimijoita
 - Oma rahoituskanava, yhteys perustieteisiin, yhteistyö / tiimit?
- **Urheilun tutkimus- ja kehitystyön sekä käytännön toimijoiden välillä ei ole tiivistä ja koordinoitua vuorovaikutussuhdetta**
 - T & K –toiminta uusi käsite urheilun ja liikuntatutkimuksen kentällä
 - Onnistuneita yksittäisiä toimijoita, hankkeita löytyy:
 - Terve Urheilija –hanke, ampumaurheilu, mäkihyppy...
 - Polar, Suunto, Firstbeat, yksittäiset asiantuntijat, “Pelle Pelottomat”...

LÄHTÖKOHTIA

- **OPM: Uusi suunta liikuntatutkimukseen (2009)**
 - Rahoitusta vain korkeatasoisimmille tutkimussuunnitelmille
 - Mikä on tutkimushankkeiden liikuntarelevanssi
 - Mikä on hankkeiden soveltuvuusarvo ja hyödynnettävyys + hankkeiden tiedotusviestinnällinen osaaminen
 - Mitä uutta ja innovatiivista hanke tarjoaa liikuntatutkimuksen ja käytännön hyödynnettävyyden kannalta
 - Yhteistyöhön pyrkivä, tieteenaloja yhdistävä ja verkostoitunut tutkimuksen toteuttamistapa huomioidaan.
- **Huippu-urheilu ei 2000 –luvun ohjelmien keskiössä, mutta edelleen vakiintunut tutkimusalue (Roiko-Jokelan mukaan):**
 - Mitä liikunnan kansalaistoiminta merkitsee huippu-urheilun, aikuisten harrasteliikunnan tai lasten ja nuorten liikunnan näkökulmista?
 - Huippu-urheilun talous
 - Yhdistystoiminnan ammattimaistuminen...

SYTYKE T&K -KARTOITUKSELLE

- **KIHUn asema ja rooli:**

- Kihu on perustettu käytännön urheilun ja tutkimuksen rajapinnalle
- V. 2008 lähtien rahoitus urheilun kehittämisestä
- **Strategiaprosessi (2008):**
 - Onko olemassa kilpa- ja huippu-urheilun kansallinen tutkimus- ja kehitysohjelma?
 - KIHUn strategiassa (2008):
 - Käynnistetään kilpa- ja huippu-urheilun tutkimusohjelmatyö
 - Vahvistetaan KIHUn roolia, rakennetta ja ohjausta huippu-urheilun kehitysorganisaationa, ja tutkimus- ja kehitystoiminnan edunvalvojana yhteistyössä OPM:n kanssa

- **KIHUn hakemus Opetusministeriölle 10/2008**

- “KIHUn hallitus esittää, että OPM käynnistäisi prosessin, joka tuottaa Suomeen kilpa- ja huippu-urheilun tutkimus- ja kehittämisohjelman. Ohjelma tulisi KIHUn mielestä rakentua nykytilanteen kartoitukselle.”

MENETELMÄT

- **Tiedon tuottajista liikkeelle**

- Kuinka paljon ja millaista tutkimustietoa Suomessa on tuotettu kilpa- ja huippu-urheilusta v. 2004-2009?
 - **Haku internetin kautta**
- Selvitykset, toimintakertomukset, strategiat sekä Opetusministeriön materiaali koko ajan mukana:
 - Kokkonen, J. (2002): Verta, hikeä ja rasvaprosentteja – suomalainen liikuntatutkimus. LTS + OPM: liikuntatutkimuksen uusi suunta (2009)

- **Tutkimuksesta käytäntöön**

- Millainen yhteys tiedon tuottajilla on käytännön urheiluelämään ja millainen intressi urheilun T & K –toimintaan jatkossa?
 - **Yhteensä 21 haastattelua eri tahojen edustajille**

T&K –toiminnan käsite

- **Järjestelmällinen työ, jolla pyritään lisäämään tietoa ja luomaan sovelluksia tuon tiedon avulla (OECD 2006)**
 - Perustutkimus, soveltava tutkimus ja kehitystyö
- **Haasteita:**
 - Tietotarpeita mahdotonta määrittää yksityiskohtaisesti
 - Rajanveto perus- ja soveltavan tutkimuksen välillä keinotekoista (OPM 2009)
 - Mitä kehitystyö on? Mitä se tuottaa?
- **Tarvitaanko käsitteen tarkempaa määrittelyä?**

TULOKSET

26 organisaatiota, joista löytyi internet –kartoituksessa merkkejä kilpa- ja huippu-urheiluun liittyvästä T&K –toiminnasta:

- KIHU
- Jyväskylän yliopisto
- Tampereen yliopisto
- Tampereen Teknillinen yliopisto
- Kuopion yliopisto
- Oulun yliopisto
- Helsingin yliopisto
- Teknillinen korkeakoulu
- Turun yliopisto
- Helsingin Liikuntalääketieteen keskus
- UKK-Instituutti/TaUla
- Oulun liikuntaklinikka
- Kuopion liikuntalääketieteen tutkimuslaitos, KuLTu
- LIKES
- Paavo Nurmi –keskus
- Kuortaneen urheiluopisto
- Suomen urheiluopisto
- Vuokatin urheiluopisto
- Lapin urheiluopisto
- Liikuntakeskus Pajulahti
- Haaga-Helia ammattikorkeakoulu / Vierumäen liikuntainstituutti
- Rovaniemen ammattikorkeakoulu
- Oulun seudun ammattikorkeakoulu
- Snowpolis
- Verve
- Liikuntatieteellinen seura

TULOKSET

- **T & K –toiminta sijoittuu eri yksiköihin ja on pitkälti satunnaisen projektirahoituksen varassa**
 - Jokainen taho toimii pääosin omista lähtökohdista ja tutkimusintresseistä käsin
- **Rahoitus pääosin opetusministeriöstä, urheilun T&K – rahoitus pientä:**

– Liikuntatieteellinen tutkimus: 2,3 milj.€, josta HU: ?

– KIHU (toiminta-avustus) 1,0 milj.€

– Urheiluopistojen kehittämismäärärahat: 0,5 milj.€, josta HU:?

– OK:n valmennuksen kehittämistuet 0,1 milj.€

– Paralympiakomitean T&K-hankkeet 0,05 milj.€

– TEKES; maakunnallisesti jaettavat rahoituslähteet

TULOKSET

- **Potentiaalisia urheilun T&K -keskuksia:**

- JYVÄSKYLÄ: Yliopisto + KIHU + LIKES
- HELSINKI: Helsingin Liikuntalääketieteen keskus + TKK + (yliopisto)
- TAMPERE: UKK-instituutti + TaUla, Tampereen teknillinen yliopisto + (yliopisto)
- VIERUMÄKI: Haaga-Helia AMK + valmennuskeskus
- VUOKATTI: Oulun ja Jyväskylän yliopiston satelliitti + valmennuskeskus
- OULU: Yliopisto + AMK + Verve + yritykset
- TURKU: Yliopisto + Paavo Nurmi -keskus
- ROVANIEMI: Yliopisto + AMK + “valmennuskeskus”

Muuta huomioitavaa

- **Miten kilpa- ja huippu-urheilun toimijoiden ääni mukaan prosessiin?**
 - T&K-toiminta: Omistaja määrittelee toiminnan laajuuden ja kohteet!
 - OK, Para, Lajiliitot (johtajat, valmentajat), urheilijat
- Bio-lääketieteen ja yhteiskunta-/käyttäytymistieteen erilaiset lähtökohdat
- Kansainvälisiä malleja on olemassa lähinnä ”huippu-urheilun tuloksenteon T&K-toiminnan” näkökulmasta;
 - Saksa: Ausburger Thesen (2004)
 - Kanada: Own the podium –ohjelma (2002)
 - Norja: Olympiatoppen
 - Australia: AIS + yliopistoverkosto

Mitä pitäisi tutkia ja kehittää?

499 vastausta Suomen Valmentajat ry:n jäseniltä (Blomqvist, M. 2009)

